

MIHAELA DANIELA CÎRSTEA
LAURA RALUCA SURUGIU

CAIET DE VACANȚĂ

Limba și literatura română

CLASA A VII-A

CORINT
EDUCAȚIONAL

Cuvânt-înainte

Prin cele trei caiete destinate elevilor din clasele a V-a, a VI-a și a VII-a ne-am propus să oferim acestora o alternativă plăcută și activă pentru petrecerea timpului liber din perioada vacanțelor școlare. Caietele au fost concepute ca un instrument util de reamintire a principalelor noțiuni asimilate în timpul anului școlar, dar și ca o modalitate interesantă de a descoperi misterele textului literar.

În primul rând, aceste culegeri au o valoare practică, aceea de a-i consolida elevului deprinderile dobândite, de a-i fixa achizițiile și cunoștințele la limba și literatura română. Exercițiile propuse au un nivel mediu de dificultate, pentru că scopul acestor caiete este acela de a-i fixa elevului informațiile deja asimilate, pregătindu-l treptat pentru trecerea la un nivel superior de studiu. Itemii au fost concepuți în relație cu obiective diverse, acestea vizând atât înțelegerea și interpretarea unui text literar, cât și realizarea unor mesaje scrise.

În al doilea rând, un atu al acestor culegeri este reprezentat de propunerea unor texte-suport mai ample ca dimensiune, ceea ce poate reprezenta un punct de plecare pentru încurajarea plăcerii de a citi. Au fost alese atât texte din literatura română, cât și texte din literatura universală, astfel încât copiii să poată lua contact cu diferite tipuri de mesaj și de forme de scriere a unei opere literare.

Fiecare unitate din culegere este împărțită în trei secțiuni: **Să ne amintim, Să descifrăm textul literar și Să ne jucăm**, propunând o abordare diferită a unei opere. În prima secțiune, abordarea textului este una clasică, familiară elevilor din lucrul la clasă cu manualul sau cu auxiliarele școlare, exercițiile vizând operarea cu acele conținuturi din programa școlară. A doua secțiune încearcă să îl determine pe elev să descopere gustul pentru lectură, prin exerciții urmărindu-se mai mult abilitatea de înțelegere a unui text la prima vedere, dar și exprimarea unei opinii pornind de la fragmentele citate. În sfârșit, ultima parte îi îngăduie elevului să se relaxeze prin propunerea unor sarcini de lucru inedite.

Autoarele

CUPRINS

1. UNIVERSUL CĂRȚII ȘI AL COPILĂRIEI – 5

- I. Să ne amintim – 5
- II. Să descifrăm textul literar – 12
- III. Să ne jucăm – 16

2. CĂLĂTORIE PRINTRE NUVELE – 18

- I. Să ne amintim – 18
- II. Să descifrăm textul literar – 29
- III. Să ne jucăm – 37

3. CÂNTEC DE SLAVĂ – 39

- I. Să ne amintim – 39
- II. Să descifrăm textul literar – 47
- III. Să ne jucăm – 52

4. JOCUL CU VERSUL – 54

- I. Să ne amintim – 54
- II. Să descifrăm textul literar – 62
- III. Să ne jucăm – 67

5. DE LA REALITATE LA FICȚIUNE – 69

- I. Să ne amintim – 69
- II. Să descifrăm textul literar – 80
- III. Să ne jucăm – 86

6. ARTA DE A POVESTI – 88

- I. Să ne amintim – 88
- II. Să descifrăm textul literar – 95
- III. Să ne jucăm – 102

1. Universul cărții și al copilăriei

I. Să ne amintim

A. Citește cu atenție textul și răspunde următoarelor cerințe:

Carte

Afirmația potrivit căreia cartea ar fi un simbol al științei și al înțelepciunii este banală; acest înțeles îl poartă, efectiv, reprezentările ei din arta decorativă vietnameză sau imaginea occidentală a leului bibliofor.

Cartea este, mai ales, dacă ne ridicăm la alt nivel de înțelegere, un simbol al universului: Universul este o imensă carte, scrie Mohyddin Ibn-Arbl. *Expresia Liber Mundi aparține și rozacrucienilor. Cartea vieții din Apocalipsă se afla, însă, în centrul Paradisului și se identifică cu Pomul vieții: frunzele pomului, întocmai caracterelor cărții, reprezintă totalitatea ființelor, dar și totalitatea legilor divine.*

Cărțile sibiline erau consultate de romani în împrejurări ieșite din comun; ei credeau că, prin răspunsurile divine ce le aflau într-însele, își pot izbăvi neliniștile. În Egipt, Cartea morților era o culegere de formule sacre, închise în mormânt împreună cu cei dispăruți, menite să pledeze în favoarea lor la judecata finală și să-i implor pe zei să le înlesnească străbaterea infernului și accesul la lumina soarelui veșnic: Formulă pentru ieșit la lumina zilei. În toate aceste situații, cartea apare ca simbol al tainei divine, care nu este dezvăluită decât inițiatului.

Dacă universul este o carte înseamnă că această carte reprezintă Revelația și, deci, prin extensie, manifestarea. (...)

Pentru alchimiști, opera este simbolic exprimată printr-o carte, când deschisă și când închisă, în funcție de faptul că ea (materia primă) a fost prelucrată sau doar extrasă din mină. Uneori, atunci când această carte este înfățișată închisă – ceea ce indică substanța minerală brută – nu arareori poate fi văzută purtând sigiliile a șapte benzi; e vorba de semnele celor șapte operații succesive ce îi permit deschiderea, fiecare din ele rupând una din pecețile cu care a fost închisă. Astfel este Marea Carte a Naturii, care închide în paginile ei revelația științelor profane și pe cea a misterelor sacre.

(Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, **Dicționar de simboluri**)

1.

Universul cărții și al copilăriei

▶ 1. Scrie câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *afirmație*, *înțelepciune*, *împrejurări*, *sigilii*.

▶ 2. Alcătuieste un enunț în care să folosești paronimul cuvântului *efectiv* din fragmentul citat.

▶ 3. Identifică trei cuvinte din câmpul semantic al *cărții*.

▶ 4. Alcătuieste trei enunțuri prin care să demonstrezi polisemia verbului *a fi*.

▶ 5. Transcrie trei neologisme din textul citat.

▶ 6. Transcrie din fragmentul dat două cuvinte derivate și un cuvânt obținut prin schimbarea valorii gramaticale.

▶ 7. Identifică în text două cuvinte care conțin diftongi și două care conțin hiat.

► **8.** Completează tabelul de mai jos cu informațiile solicitate pentru cuvintele subliniate din text:

Cuvântul	Partea de vorbire	Genul	Numărul	Cazul	Funcția sintactică

► **9.** Indică ce parte de vorbire este cuvântul subliniat din propoziția *care nu este dezvăluită decât inițiatului*. Alcătuieste un enunț în care să fie altă parte de vorbire.

► **10.** Transcrie din fragmentul citat:

- un verb la modul indicativ, timpul imperfect _____
- un verb la modul condițional-optativ _____
- un verb la diateza pasivă _____
- un verb la modul infinitiv _____

► **11.** Notează **A** pentru enunțurile pe care le consideri adevărate și **F** pentru cele false:

- _____ Fragmentul citat aparține unui text literar.
- _____ Cartea reprezintă un simbol al științei.
- _____ Textul citat transmite informații referitoare la semnificațiile cărții.
- _____ În text există mărci ale eului liric.
- _____ Receptorul fragmentului citat este cititorul.

► **12.** Încercuiește varianta corectă de răspuns:

- *Cartea vieții din Apocalipsă* se identifică cu:
a. Biblia; **b.** Pomul vieții; **c.** Cartea Regilor.
- În Egipt, *Cartea morților* reprezenta:
a. o culegere de formule sacre; **b.** o culegere de probleme; **c.** o culegere de texte literare.
- Pentru alchimiști, cartea închisă semnifică:
a. neștiința; **b.** substanța minerală brută; **c.** necunoașterea adevărurilor.

Nu știu ce mi-a venit imediat cum am intrat în liceu (eram deja în 1970) de-am început să mă preocup de arta ciudată a versurilor. Îmi păstrez câteva caiete de atunci. Primul poet pe care l-am citit a fost, din nefericire pentru mine, Lucian Blaga (care, alături de Marin Sorescu, mi se pare poetul cel mai indicat să fie citit de un pre-adolescent care vrea să facă poezie) și, desigur, am scris o vreme în stilul lui. N-am să uit niciodată nebunia care a început de atunci și care a durat tot liceul. Eram amețit, halucinat de poezie. Din aproape în aproape, descopeream câte un poet, român sau străin și îl imitam cu sentimentul că scriu de fiecare dată în singurul fel posibil, că am descoperit punctul culminant al poeziei.

(Mircea Cărtărescu, **Cum am devenit poet**, în **Pururi tânăr, înfășurat în pixeli**)

► **1.** Scrie câte un antonim contextual pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *dintotdeauna*, *a exagera*, *a plăcea*, *ciudat*.

► **2.** Alcătuieste două enunțuri în care *o* (*predispoziție*) să aibă altă valoare morfologică decât în acest context.

► **3.** Alcătuieste enunțuri în care să folosești omofonele cuvintelor *mi-au* și *mi-a*.

► **4.** Precizează modul în care s-au format următoarele cuvinte din fragmentul citat:

dintotdeauna _____

poezioare _____

toți _____

nicio _____

nefericire _____

► **5.** Desparte în silabe următoarele cuvinte:

memorie _____

exagerez _____

proză _____

indicat _____